

Тараненко Інна-Дарія Володимирівна.
Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня Магістра
за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
ОНП «Реставрація творів станкового і монументального живопису»

[в 3-х ч.: реставрація, копія, дослідницька робота] / Тараненко Інна Дарія Володимирівна; НАОМА; кер.: Тимченко Т.Р., Сомик-Пономаренко І.М., Вислободов О.В.; Київ, 2026.

Кваліфікаційна робота складається з трьох частин: реставрація, копія, дослідницька робота.

1 частина: **Реставрація:**

1) «Царські врата», друга половина XVIII століття Україна, д., о., 205x50 см (права стулка) (переатрибутована як двері Арон-Гакодешу). Білоцерківський краєзнавчий музей, інв. НДМ-1749. Вхідний № НАОМА 2210.

Стан збереженості: втрата елементів різьблення, відшарування ґрунту від основи, сліди мікологічного ураження, пізні замалювання медальйонів, ущільнене забруднення.

В результаті проведених консерваційно-реставраційних робіт було видалено попередні укріплювальні заклейки з золоченого левкасу, укріплено поліхромію та відновлено зв'язок з ґрунту з основою, укріплено місця осипання поліхромії; місця відкритої дерев'яної основи було очищено від пило-брудових та стійких забруднень, очищено зі зворотного боку та усунуто сліди мікологічного зараження. Оригінальний олійний живопис був розкритий з-під пізніх замалювань. Розкритий живопис був укріплений. Доповнено ґрунт в місцях втрат поліхромії. Окремі втрачені елементи різьблення доповнено. Були виконані реставраційні тонування.

2) Ікона «Покрова», XIX ст., д., темпера, сріблення, 27x31 см, приватна збірка, НАОМА 3503 (3283).

Стан збереженості: повсюдні відшарування ґрунту від основи із втратами, значна деструкція дощок основи.

Виконано відновлення зв'язку між основою, ґрунтом та фарбовим шаром; укріплення деструктованої деревини; доповнення втрат основи.

Керівники: Тимченко Т.Р., кандидат мистецтвознавства, доцент, художник-реставратор вищої кваліфікації станкового олійного живопису; Вислободов О.В., старший викладач.

Рецензент: Марченко Г.А., художник-реставратор науково-дослідного відділу реставрації та консервації рухомих пам'яток Національного заповідника «Києво-Печерська лавра», художник-реставратор вищої кваліфікації станкового олійного живопису.

2 частина роботи: **Копія:**

Копія фрагменту ікони «Благовіщення» Таддео ді Бартоло 1389 р. Дерево, гравіювання по левкасу, темпера, 79,5х61 см. Художній музей, Берген, Норвегія.

Виконано основні завдання по копіюванню: створення лінійного рисунку, підготовка основи, гравіювання, карбування по левкасу. Розмір копії фрагменту 36х20 см.

Керівник: Сомик-Пономаренко І.М., старший викладач, член КоНСХУ.

Рецензент: Марченко Г.А., художник-реставратор науково-дослідного відділу реставрації та консервації рухомих пам'яток Національного заповідника «Києво-Печерська лавра», художник-реставратор вищої

3 частина: **Дослідницька робота:** «Цифрові технології у віртуальній реконструкції втрачених фрагментів живопису та поліхромної скульптури».

Науковий керівник: канд. мистецтвознавства, доцент Т.Р. Тимченко.

Рецензент: зав. кафедри дизайну МАУП, канд. мистецтвознавства, доцент П. В. Нестеренко.

Дипломна робота присвячена комплексному вивченню можливостей застосування цифрових технологій у віртуальній реконструкції втрачених фрагментів живопису та поліхромної скульптури. У центрі уваги - принципи, методи та інструменти цифрового відтворення втрачених елементів творів мистецтва, зокрема графічні редактори, цифрова обробка зображень, фотограмметрія, 3D-моделювання та техніко-технологічна візуалізація. У роботі висвітлюються питання наукової обґрунтованості реконструкції, використання іконографічних аналогій, стилістичного аналізу, фіксації стану збереженості та візуального відокремлення реконструйованих фрагментів від автентичної частини твору.

У дослідженні поєднано джерела з історії та теорії реставрації, сучасні українські й зарубіжні наукові публікації у сфері digital heritage, матеріали цифрових дослідницько-реставраційних проєктів, а також результати практичного аналізу можливостей віртуальної реконструкції творів живопису та поліхромної скульптури. Особливу увагу приділено етичним аспектам цифрового відтворення втрат, зокрема проблемі межі між науково аргументованою реконструкцією та гіпотетичним доповненням.

Наукова новизна роботи полягає у систематизації підходів до застосування цифрових технологій у реконструкції втрачених фрагментів творів мистецтва та адаптації сучасних зарубіжних методик до українського реставраційного контексту. Робота доводить, що віртуальна реконструкція є засобом візуалізації, а також важливим інструментом наукової реставрації, який дає змогу досліджувати, моделювати й презентувати можливий вигляд утрачених фрагментів без фізичного втручання в автентичну збережену частину твору.

Ключові слова: реставрація, консервація, віртуальна реконструкція, цифрові технології, живопис, поліхромна скульптура, 3D-моделювання,

фотограмметрія, цифрова обробка зображень, автентичність, іконографічні аналогії, стилістичний аналіз.

Taranenko Inna-Dariia Volodymyrivna.
Qualification Thesis for the award of the Master's degree
in specialty 023 "Fine Arts,
Decorative Arts, Restoration"
EPP "Restoration of Easel and Monumental Paintings"

[in 3 parts: restoration, copy, research paper] / Taranenko Inna Dariia Volodymyrivna; NAFAA; supervisors: Tymchenko T.R., Somyk-Ponomarenko I.M., Vyslobodov O.V.; Kyiv, 2026.

The qualification thesis consists of three parts: restoration, copy, research paper.

Part 1: Restoration:

1) "Royal Doors," second half of the 18th century, Ukraine, wood, oil, 205×50 cm (right leaf) (reattributed as the doors of the Aron ha-Kodesh). Bila Tserkva Museum of Local Lore, inv. NDM-1749. Entry No. NAFAA 2210.

Condition: loss of carved wooden elements, detachment of gesso from the support, traces of mycological damage, later overpaintings of the medallions, compacted dirt.

As a result of conservation and restoration work carried out, the previous consolidating paper were removed from the gilded gesso, the polychromy was consolidated and the bond of the gesso to the support was restored, and the areas of the flaking polychromy were consolidated; exposed areas of the wooden support were cleaned of dust, dirt, and persistent grime, the reverse side was cleaned, and traces of mycological infection were eliminated. The original oil painting was uncovered from beneath the later overpaintings. The uncovered painting was consolidated. The gesso was supplemented in areas of the

polychromy loss. Certain lost carved wooden elements were recreated. Restoration toning was carried out.

2) Icon “Pokrova,” 19th century, wood, tempera, silvering, 36×31 cm, private collection, NAFAA 3503 (3283).

Condition: widespread detachment of the gesso from the support with losses, significant deterioration of the support boards.

Restoration of the bond between the support, gesso, and paint layer was carried out; deteriorated wood was consolidated; losses of the support were supplemented.

Supervisors: Tymchenko T.R., Candidate of Art History, Associate Professor, conservator-restorer of the highest qualification in easel oil painting; Vyslobodov O.V., Senior Lecturer.

Reviewer: Marchenko H.A., conservator-restorer of the Research Department for the Restoration and Conservation of Movable Monuments of the National Preserve “Kyiv-Pechersk Lavra,” conservator-restorer of the highest qualification in easel oil painting.

Part 2 of the work: **Copy**:

Copy of a fragment of the icon “Annunciation” by Taddeo di Bartolo, 1389. Wood, engraving on gesso, tempera, 79.5×61 cm. Art Museum, Bergen, Norway.

The main copying tasks were completed: creation of a linear drawing, preparation of the support, engraving, chasing on gesso. Size of the copied fragment: 36×20 cm.

Supervisor: Somyk-Ponomarenko I.M., Senior Lecturer, member of KoNSKhU.

Reviewer: Marchenko H.A., conservator-restorer of the Research Department for the Restoration and Conservation of Movable Monuments of the National Preserve “Kyiv-Pechersk Lavra,” conservator-restorer of the highest

Part 3: **Research paper: “Digital Technologies in the Virtual Reconstruction of Lost Fragments of Painting and Polychrome Sculpture”.**

Academic supervisor: Candidate of Art History, Associate Professor T.R. Tymchenko. Reviewer: Head of the Design Department of MAUP, Candidate of Art History, Associate Professor P. V. Nesterenko.

The thesis is devoted to a comprehensive study of the possibilities of applying digital technologies in the virtual reconstruction of lost fragments of painting and polychrome sculpture. The focus is on the principles, methods, and tools of digitally reproducing lost elements of works of art, in particular graphic editors, digital image processing, photogrammetry, 3D modeling, and technical-technological visualization. The paper addresses issues of the scientific validity of reconstruction, the use of iconographic analogies, stylistic analysis, the recording of the state of preservation, and the visual separation of reconstructed fragments from the authentic part of the work.

The study combines sources on the history and theory of restoration, contemporary Ukrainian and foreign scholarly publications in the field of digital heritage, materials from digital research and restoration projects, as well as the results of a practical analysis of the possibilities of virtual reconstruction of paintings and polychrome sculpture. Particular attention is paid to the ethical aspects of the digital reconstruction of losses, specifically the problem of the boundary between scientifically substantiated reconstruction and hypothetical completion.

The scientific novelty of the work lies in the systematization of approaches to the application of digital technologies in the reconstruction of lost fragments of works of art and the adaptation of contemporary foreign methodologies to the Ukrainian restoration context. The work demonstrates that virtual reconstruction is a way of visualization and also an important tool of scholarly restoration, enabling a study, modeling, and presentation of the possible appearance of lost

fragments without physical intervention in the authentic preserved part of the work.

Keywords: restoration, conservation, virtual reconstruction, digital technologies, painting, polychrome sculpture, 3D modeling, photogrammetry, digital image processing, authenticity, iconographic analogies, stylistic analysis.